

Ομάδα Αγροτικής Ιστορίας

Αγροτικές κοινωνίες στην Ελλάδα (19ος - 20ος αιώνας): Κρίσεις, μεταβάσεις, προσαρμογές και κρατικές παρεμβάσεις.

Πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος συμμετοχής σε ημερίδα

Μολονότι η πλειοψηφία του πληθυσμού της χώρας χαρακτηριζόταν ως αγροτικός για το μεγαλύτερο διάστημα της ζωής του σύγχρονου νεοελληνικού κράτους, ο κόσμος της υπαίθρου αντιμετωπιζόταν, έως πολύ πρόσφατα, με αδιαφοροποίητο τρόπο από την ελληνική ιστοριογραφία. Συνήθως, η ιστοριογραφική συζήτηση εκκινούσε από τα ζητήματα που απασχόλησαν την κεντρική πολιτική σκηνή, όπως η διανομή των εθνικών γαιών και οι αγροτικές κινητοποιήσεις. Οι κοινωνιολόγοι και οι κοινωνικοί ανθρωπολόγοι έδειχναν μεγαλύτερο ενδιαφέρον για τις ελληνικές αγροτικές κοινότητες.

Ωστόσο τα πιο πρόσφατα πορίσματα της ελληνικής ιστοριογραφίας, προκάλεσαν τα τελευταία χρόνια έντονο ενδιαφέρον για την υπαίθρο, καθώς εστιάζουν σε συγκεκριμένες περιοχές με επίκεντρο μια επαρχία ή ένα δήμο. Οι νεότερες αυτές μελέτες περίπτωσης επιχείρησαν να διεισδύσουν σε πολλαπλά θεματικά επίπεδα όπως, το καθεστώς γαιοκτησίας, η σχέση πόλης-υπαίθρου, η αγροτική εργασία, οι μετακινήσεις των χωρικών, η εισροή προσφύγων, η διανομή των γαιών, τα αγροληπτικά και ζωοληπτικά συστήματα, η φορολογία, οι αγροτικές κινητοποιήσεις, οι πολιτικές σχέσεις, ο τραπεζικός δανεισμός, η εμπορευματοποίηση των αγροτικών προϊόντων, κ.ά. Ταυτόχρονα, οι αρχειακές πηγές που συνεχώς έρχονται στο προσκήνιο τις τελευταίες δεκαετίες, αποτελούν σύμμαχο σε αυτή την προσπάθεια κι ενισχύουν συστηματικά με τεκμηριωτικό υλικό τα νεότερα ιστοριογραφικά ερωτήματα.

Σε αυτή τη σύγχρονη ιστοριογραφική τάση που διεκδικεί την αποκρυπτογράφηση των διεργασιών σε επιμέρους παραδείγματα και στη συνέχεια τη σύνδεσή τους με ευρύτερες συνθετικές και ερμηνευτικές προσπάθειες, εγγράφεται και η σχεδιαζόμενη ημερίδα.

Μας ενδιαφέρει ειδικότερα να διερευνήσουμε πως προσδιορίστηκαν τα κοινωνικά, πολιτικά και οικονομικά χαρακτηριστικά των αγροτικών κοινοτήτων και, εν γένει, της

ελληνικής υπαίθρου στο πλαίσιο των μεγάλων μετασχηματισμών με δυναμικά χρονολογικά ορόσημα, τις διαδικασίες κυριαρχίας και κατάρρευσης της σταφιδικής αγοράς στο 19^ο αιώνα και την αστικοποίηση των αγροτικών πληθυσμών έπειτα από τη λήξη του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου. Σε αυτό το πλαίσιο, ενδεικτικοί θεματικοί άξονες εισηγήσεων είναι οι εξής:

- Δημογραφικές συμπεριφορές στις αγροτικές κοινωνίες.
- Αγροληπτικά και ζωοληπτικά συστήματα.
- Αγροτικές κοινότητες και κρατικές παρεμβάσεις (αντιμετώπιση της θνησιμότητας, εγγειοβελτιωτικά, αρδευτικά έργα και αποξηράνσεις κ.ά.).
- Αγροτικές κρίσεις, κρατικές πολιτικές και ο αντίκτυπός τους στις τοπικές κοινωνίες.
- Τεχνοκράτες στην ύπαιθρο: γεωπόνοι, κτηνίατροι, δασολόγοι, τοπογράφοι, δικηγόροι, οικονομολόγοι.
- Οι αγροτικές μεταρρυθμίσεις στην Ελλάδα και η εγγραφή τους στις διεθνείς εξελίξεις.
- Προσφυγική εγκατάσταση: κοινωνικές και εθνοτικές συγκρούσεις.
- Όψεις και μορφές της εργασίας στην ύπαιθρο. Οικογενειακές πρακτικές και έμφυλες σχέσεις.
- Εσωτερική και υπερπόντια μετανάστευση.
- Αγροτική πίστη, τραπεζικά δίκτυα, συνεταιρισμοί και υπερχρέωση του αγροτικού πληθυσμού.
- Πολιτικές διεργασίες, αγροτική διαμαρτυρία, αγροτικά κόμματα. Αγροτικές κοινότητες στην Αντίσταση και στον Εμφύλιο Πόλεμο.
- Γεωργικές επιχειρήσεις, βιομηχανίες, εμπορευματικά αγροτικά προϊόντα και αγορά.
- Νέα οικολογικά, περιβαλλοντικά πρότυπα και διατροφικές συμπεριφορές.
- Διεθνείς Οργανισμοί: Καινούργια πρότυπα και εγχώριες εφαρμογές. Εκμηχάνιση και παραγωγικότητα.
- Η Κοινή Αγροτική Πολιτική και η Κοινή Αγορά.

Η ημερίδα προγραμματίζεται για τον Φεβρουάριο του 2024. Κάθε παρουσίαση θα διαρκέσει 15΄-20΄ και θα ακολουθήσει συζήτηση. Τα κείμενα της συνάντησης σχεδιάζεται να αποτελέσουν το περιεχόμενο ενός συλλογικού τόμου για την ελληνική αγροτική ιστορία.

Κάθε ενδιαφερόμενη/νος που επιθυμεί να συμμετάσχει στη συνάντηση μπορεί να στείλει τον τίτλο της εισήγησης και περίληψη (300 λέξεις) έως τις **31/10/2023 στα email: ggassias@gmail.com, dim.angelis@gmail.com, Kalliopi.Geronymaki@alumni.eui.eu**

Επιστημονική Επιμέλεια και Οργανωτικός Συντονισμός: Ομάδα Αγροτικής Ιστορίας ΕΕΟΙΙ

Δημήτρης Αγγελής-Δημάκης, Πανεπιστήμιο Κρήτης – Ι.Μ.Σ/Ι.Τ.Ε
Γιώργος Γάσιος, Πανεπιστήμιο Κρήτης – Ι.Μ.Σ/Ι.Τ.Ε
Καλλιόπη Γερωνυμάκη, Πανεπιστήμιο Φλωρεντίας
Σωκράτης Πετμεζάς, Πανεπιστήμιο Κρήτης – Ι.Μ.Σ/Ι.Τ.Ε